

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

L. dz. 18/F/2017

Zabrze, dn. 7.06.2017 r.

Sz. P. Elżbieta Bojanowska

Podsekretarz stanu

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W związku z pismem nr DPS.IV.5115.3.2.2017.IR Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rozesyłanym do Urzędów Wojewódzkich w całym kraju, na podstawie którego Urzędy Wojewódzkie w poszczególnych regionach wzywają usługodawców świadczących usługi na rzecz osób bezdomnych do aktualizacji wpisu do rejestru wojewody polegającej na usunięciu z rejestru informacji o usługach świadczonych na rzecz bezdomnych dzieci, **zwracamy się z prośbą o przedstawienie podstawy prawnej dla wyrażonego w ww. piśmie stanowiska mówiącego iż „przepisy ustawy o pomocy społecznej nie przewidują, aby placówki dla osób bezdomnych udzielały wsparcia bezdomnym matkom z dziećmi oraz kobietom w ciąży, zaś placówkami właściwymi do świadczenia takiego wsparcia są domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży”.**

Zwracamy uwagę, iż art. 47 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej mówi jedynie o możliwości, a nie o wyłącznym obowiązku, udzielenia matkom z dziećmi i kobietom w ciąży schronienia w tego typu domach. Z kolei art. 48 i 48a tejże ustawy mówią o prawie osób lub rodzin pozbawionych schronienia do udzielenia tego schronienia w noclegowni lub schronisku. W szczególności nie widzimy podstaw do wyłączenia bezdomnych matek z dziećmi i kobiet w ciąży z użytego w art. 48 ustawy pojęcia „osoba lub rodzina”. Żaden przepis ustawy o pomocy społecznej nie wprowadza wprost zakazu pobytu osób niepełnoletnich w schroniskach dla osób bezdomnych. Ograniczenia takiego nie wprowadza także opublikowane niedawno rozporządzenie ws. standardów noclegowni, schronisk dla bezdomnych i ogrzewalni. Również definicja zawarta w art. 6 pkt 8 ustawy nie zawęża pojęcia „osoba bezdomna” jedynie do osób pełnoletnich, ani nie wyłącza z niego kobiet w ciąży.

Ponadto, za szczególnie niepokojący należy uznać tryb wprowadzenia przez Ministerstwo i Urzędy Wojewódzkie w życie opisanego wyżej stanowiska. Usługodawcy w niektórych regionach kraju otrzymali bardzo krótki czas na wprowadzenie zmian w rejestrze wojewody (przykładowo w województwie śląskim były to 4 dni). Wprowadzenie tej fundamentalnej zmiany nie zostało w żaden sposób skonsultowane z usługodawcami, a to właśnie oni, chcąc utrzymać ciągłość usług świadczonych bezdomnym matkom z dziećmi, w największym stopniu zostaną dotknięci problemami jakie ta zmiana powoduje. Zgodnie z ostatnim badaniem liczby osób bezdomnych, w polskich

**Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności**

**Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności**
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

schroniskach dla bezdomnych kobiet przebywa około 1200 dzieci wraz z matkami, których liczbę można oszacować na ok. 500-800. Tymczasem liczba domów samotnej matki w całym kraju wynosi zaledwie 22 (dane z roku 2016). Aż cztery województwa (kujawsko-pomorskie, lubelskie, opolskie i podlaskie) nie dysponują żadną placówką tego typu. Oznacza to, że aby utrzymać ciągłość świadczonych bezdomnym dzieciom i ich matkom usług schronienia i nie narażać ich na bezdomność uliczną, czy też powrót do domu, w którym najczęściej zamieszkuje sprawca przemocy przed którym uciekły, przynajmniej część schronisk dla bezdomnych kobiet musi przekształcić się w domy samotnej matki. Niestety nie jest to proces, który trwa kilka dni – obejmuje on dostosowanie placówki do nowego standardu zgodnie z rozporządzeniem ws. domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz zmianę sposobu finansowania placówki na zgodny z art. 97 ustawy o pomocy społecznej (a więc także istotną zmianę umów zawartych pomiędzy usługodawcą a jednostką samorządu terytorialnego, na podstawie których prowadzone są usługi, co w środku roku budżetowego wydaje się nierealne). W szczególności problem stanie się widoczny w gminach niebędących jednocześnie powiatami, w których konieczne będzie przejście z finansowania gminy na finansowanie powiatu, zgodnie z odpowiednimi zapisami art. 17 pkt 3 i art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w praktyce, powiaty ziemskie nie chcą angażować się te zadania, uważając je za fakultatywne. Oczywiście jest, że w sytuacji nadmiaru zadań obowiązkowych bez wystarczającego pokrycia w dochodach, nie należy liczyć na pozytywny odzew powiatów w przedmiotowej sprawie, w szczególności w tak krótkim terminie.

Niezwykle istotnym jest również fakt, iż usługodawcy pozarządowi, który zdecydują się na opisane powyżej zmiany, stracą możliwość dofinansowania działalności z funduszy przeznaczonych na walkę ze zjawiskiem bezdomności (w tym ministerialnego Programu wspierającego rozwiązywanie problemu bezdomności) nie otrzymując nic w zamian.

Pani Minister, pragniemy zwrócić uwagę, że część istniejących schronisk dla bezdomnych kobiet nie sprosta tym wymogom w tak krótkim czasie i będzie zmuszona do zaprzestania świadczenia usług bezdomnym matkom i dzieciom lub prowadzić działalność wbrew zaleceniom Ministerstwa. W związku z powyższym, o ile Ministerstwo w świetle przytoczonych wyżej argumentów prawnych i technicznych nie zdecyduje się zrezygnować z zakazu przebywania osób niepełnoletnich w schroniskach dla bezdomnych kobiet, w trosce o los bezdomnych kobiet i ich dzieci **prosimy o wyznaczenie terminu na dostosowanie się do opisanych wyżej wymogów Ministerstwa na dzień 1 stycznia 2020 r. oraz o podjęcie działań w zakresie edukacji jednostek samorządu terytorialnego w tym zakresie.**

Wreszcie, pragniemy zwrócić uwagę, że przejście osoby zainteresowanej ze schroniska dla osób bezdomnych do domu samotnej matki, nie oznacza automatycznie, że osoba ta przestaje być bezdomną. Nadal spełnione pozostają wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 6 pkt 8 ustawy. Zdajemy sobie sprawę z licznych nacisków politycznych wywieranych na Ministerstwo od momentu ujawnienia gwałtownego wzrostu liczby bezdomnych dzieci w badaniu liczby osób bezdomnych przeprowadzonym w 2015 r. Przestrzegamy jednak przed próbą rozwiązania problemu poprzez zmianę jego nazwy. Zamykanie oczu na bezdomność dzieci przyniesie szkodę przede wszystkim samym bezdomnym dzieciom i ich matkom. Jeśli więc MRPiPS pragnie systemowo rozwiązać problem bezdomności dzieci i zapobiegać ich stygmatyzacji związanej z zamieszkiwaniem w placówkach dla osób bezdomnych, to idealnym wydaje się zadedykowanie im usług mieszkaniowych opisanych w Modelu Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności. Wydaje się, że w związku z prowadzonymi w ramach implementacji programu „Za życiem” pracami nad art. 53 ustawy o pomocy społecznej oraz realizowanym już Narodowym Programem Mieszkaniowym, moment jest wyjątkowo

Ogólnopolska Federacja
na rzecz Rozwiązywania
Problemu Bezdomności

Ogólnopolska Federacja na rzecz
Rozwiązywania Problemu Bezdomności
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

tel.: 600 350 002, fax: 32 630 11 20

e-mail: biuro@bezdomnosc.pl

KRS: 0000613899

www.bezdomnosc.pl

facebook.com/ofrpb

odpowiedni. W związku z powyższym apelujemy do Pani Minister o poparcie naszego stanowiska wyrażonego w konsultacjach publicznych programu „Za życiem” pismem nr 14/F/2017 z dn. 19 maja br. skierowanym do Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, a także o podjęcie prac nad utworzeniem krajowego programu wsparcia mieszkaniowego dla osób bezdomnych.

Z wyrazami szacunku,

Jakub Wilczek

Prezes Federacji

Otrzymują:

1. Adresat
2. Rzecznik Praw Obywatelskich
3. Strona internetowa www.bezdomnosc.pl
4. a/a